

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Matkalla taas

Pirjatanniemi, Elina

Published in:
Oikeus

Publicerad: 01/01/2019

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Pirjatanniemi, E. (2019). Matkalla taas. *Oikeus*, 2, 100–101. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020100883329>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Matkalla taas

Kuopuksen passi oli päässyt vanhaksi. Kesälle on suunnitteilla matka, joten eipä muuta kuin uutta passia hankkimaan. Valokuvaus onnistui nopeasti. Mukaan saatiin myös koodi, jonka avulla kuvan saisi lähetettyä kätevästi poliisille.

Kotona kirjauduin poliisin sähköiseen järjestelmään tekemään passihakemusta. Sekin sujui sangen näppärästi. Aavistelin että alaikäisen passiasiassa varmaan jossain vaiheessa on käytävä poliisiasemalla, mikä piti paikkansa.

Kun poliisin ajanvarausjärjestelmä aukesi, suustani pääsi pari voimasanaa. Seuraava vapaa aika Turun poliisiasemalla olisi heinäkuun alussa. Siirryin lähikuntiin, tilanne oli sama. Tarkistin kaikki suuret kaupungit, ruuhkaisia nekin. Jatkoin aikani, kunnes tajusin, että saamme tehdä maakuntamatkan Turusta Raaseporiin, jos haluamme asian etenevän nopeasti.

Kirjoitan tätä vuodatusta lentokenttähotellissa Tukholmassa, jossa minun ei pitäisi olla. Tarkoitukseni oli olla Leuvenissä, jossa pidän huomenna luennon. En tiedä pääsenkö paikalle huomenaamullakaan, sillä käyttämälläni lentoyhtiöllä on ollut viime aikoina hieman haasteita. Ryhdyin kuitenkin käymään läpi luentomuistiinpanojani. Aiheena on viime vuonna allekirjoitettujen kansainvälisten maahanmuutto- ja siirtolaisasiakirjojen oikeudellinen merkitys (Global Compact on Refugees; Global Compact on Safe, Orderly and Migration).

Selaillessani näitä kansainvälisen valtioyhteisön tekemiä poliittisia sitoumuksia, omat reaktioni alkoivat hävettää. Moni maailmalla olisi onnellinen logistisista murheistani. Mekkaloin kun maailman kärkikaartiin kuuluvaa passia uusiessaan joutuu odottamaan muutaman viikon tai matkustamaan toiselle paikkakunnalle omassa turvallisessa maassaan. Ja nämä lentojen myöhästymiset: mikäs täällä Tukholmassa on ollessa, pääseehän täältä helposti matkaan huomennakin.

Viimeisimmän Passport index-rankingin¹ mukaan maailman paras passi on Yhdistyneillä Arabiemiraateilla, kakkosijalle pääsevät Suomi, Saksa, Luxemburg ja Espanja. Suomen passilla pääsee viisumitta 127 maahan, saapuessaan viisumin saa 40 maasta, kun taas viisumi vaaditaan 31 maassa.

Me suomalaiset kuulumme siten maailman eliittiin, joka voi tulla ja mennä lähes miten huvittaa. Samalla toisaalla maailman pakolaisongelma pahenee. Miljoonat ihmiset ovat jumissa joko omassa maassaan tai leireillä, joiden olosuhteet voivat olla sietämättömät. Vertailun vuoksi voi tässä mainita, että Afganistanista pääsee ilman viisumia viiteen maahan, Irakista seitsemään ja Syyriasta sekä Sudanista yhdeksään. Miksi tämä on kiinnostavaa? Kyseiset Afganistan, Syyria ja Etelä-Sudan tuottavat runsaat 50 prosenttia kaikista maailman pakolaisista.²

Valtioyhteisö pitää näin tarkan huolen siitä, että lailliset kulkuväylät pysyvät kiinni nimenomaan heiltä, joilla olisi suurin tarve lähteä.

Pakolais- ja siirtolaiskysymyksiin liittyy niin paljon epäoikeudenmukaisuutta ja perverssejä paradokseja, että niitä pohtiessa usko ihmiseen joutuu koetukselle. Olen joskus jopa

¹ <https://www.passportindex.org/byRank.php> (vierailtu 19.5.2019)

² YK:n pakolaisjärjestön tilastot, ks. <https://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html> (vierailtu 19.5.2019)

leikitellyt ajatuksella, miten tätä kuviota selittäisi avaruusolioille. ”Meillä on tällaisia rajoja, joita vartioidaan todella tarkasti suhteessa joihinkin ihmisiin, mutta jotkut toiset saavat kulkea vapaasti. Rajoista päättäessämme olemme yleensä ensin tappaneet toisiamme, kunnes lopulta olemme erottaneet porukat toisistaan piikkilangalla.”

En usko avaruusoloihin, eikä niitä tarvitse pelätä muidenkaan. Avaruusoliot, jos heitä nyt olisi, eivät näet saisi viisumia minnekään. Euroopan Unionin alueelta heidät siirrettäisiin varmaan Turkkiin tai ehkä Libyaan.

Vitsit sikseen. Suomella on Euroopan unionin tulevana puheenjohtajana turvapaikkapolitiikassa paalupaikka. Mitä jos pieni ja sisukas Suomi olisi se maa, jonka johdolla politiikkaa käännettäisiin piirun verran järkevämpään suuntaan?

Haasteita riittää, eikä tässä voi ottaa esille kuin muutaman. Keskeistä olisi, että EU päästäisi ihmiset hakemaan turvaa valvotusti ja inhimillisesti. Humanitäärisestä viisumista on tehty erilaisia aloitteita, niitä pitäisi viedä nyt ponnekkaasti eteenpäin. Kuten sanotaan, kaiken viisauden alku on tosiasioden tunnustaminen. Estämällä laillisen ja turvallisen pääsyn Eurooppaan EU ajaa ihmiset kumiveneisiin. Tämä asia ei muuksi muutu, vaikka kuinka selittelemme.

Tämän ohella EU:ssa tulisi vauhdittaa keskustelua jaetusta vastuusta. Meillä on hyvin tiedossa, mitä reittejä ihmiset hakeutuvat Eurooppaan. Vetoaminen Dublinin malliin, jossa turvapaikkaa hakevat kuormittavat erityisesti eteläisiä jäsenvaltioita, ei ole reilua. EU:n komissiolta löytyy malleja sille, miten turvapaikanhakijoiden jakaminen maiden kesken voitaisiin hoitaa solidaarisemmin. Samalla voisimme haudata holtittomat ideat siitä, että siirrämme pakolaisia Afrikkaan. Kehittyvät maat hoitavat oman osuutensa jo. Ne huolehtivat 84 prosenttia maailman kaikista pakolaisista.

Ilman poliittista johtajuutta eurooppalainen turvapaikkapolitiikka ei muutu. Tähän haasteeseen toivon Suomen uuden hallituksen tarttuvan.

En muuten päässyt koskaan Leuveniin asti. Sumu hidasti lentoliikennettä, joten luento jäi pitämättä. Suomalainen passi taskussa tämä ei sureta, pääseehän sitä reissuun toistekin.

Elina Pirjatanniemi